

II. AKI A JUBILEUMI ÉVKÖNYVBŐL KIMARADT

2.10. BOGNÁR ZOLTÁN **(1924-1992)**

Születésének 75. évfordulója alkalmából, 1999. november 25-én emlékülésen méltatták egykori művésztanáruk életpályáját a Lovassy László Gimnázium vezetői, a tanártársak és a tanítványok. Akkor keresztelték el a tetőtéri tanári társalgót „Bognár Zoltán-emlékterem”-nek.

Rövid életrajza:

Párizsban született 1924-ben. (Ennek illetve hazajutásának és alsóbb tanulmányai végzésének körülményeit nem ismerjük.) – A Képzőművészeti Főiskolát már Budapesten végezte el 1950-ben. Főiskolai évei alatt és utána is néhány évig kosztüm- és díszlettervezőként dolgozott az Operaházban. 1953-tól 1985-ig Balatonfüreden és Veszprémben tanított; ezen belül 1976-1985 között volt rajz- és művészettörténeti tanára a Lovassy László Gimnáziumnak. 1957-től 1976-ig Vörösberényben, ezt követően 1992-ben bekövetkezett haláláig Veszprémben élt, illetve alkotott.

9 önálló kiállítása nyílt meg 1966 és 1993 között, ebből 3 külföldön (1966, 1969-ben Lengyelországban, 1993-ban Párizsban); itthon pedig Veszprémen kívül Budapesten, Győrben, Pápán.

Hazai csoportos kiállításokon való részvételeinek száma több tucatra tehető; így állandóan képviseltette magát az országos grafikai biennálékon, de mind a Balaton, mind a megyei tárlatoknak is rendszeres vendége volt.

Külföldi csoportos kiállításai keretében többek között Berlinben, Luganóban, Heidelbergben, Genovában, Várnában láthatták műveit az érdeklődők.

Közgyűjteményekben található képei Budapesten a Nemzeti Galériában, a Petőfi Irodalmi Múzeumban; vidéken pedig Győr, Kaposvár, Miskolc és Veszprém múzeumaiban, továbbá Zánkán és a lengyel Tarnowban.

Az említett kiállításokhoz akár katalógusi előszóban, akár önálló irodalomban pl. Pauline Chrzanowska, D. Fehér Zsuzsa, Gopcsa Katalin, Mezei Ottó, Patka László, Veszeli Lajos mutatták be a művészt, illetve képeit.

Munkásságát 1973-1992 között 10 nivó-, művészeti- vagy különdíjjal ismerték el, elsősorban Veszprém megyében, illetve a Balaton térségében.

Születésének 75. évfordulója alkalmából tartott 1999. év végi emlékülésen *Gopcsa Katalin* művészettörténész előadásában mint volt tanítványa mondta el, hogy Bognár Zoltán nem kapta meg a maga idejében a kellő elismerést, pedig „életében mindenkinek megjelenik az angyal”... A képíró – képfaragó Bognár Zoltán művészetében megfér egymás mellett a templom és a kocsmá is. Zománccfestményei, nagyméretű linómetszetei és ismert személyiségekről készített portréi egyaránt lélegeznek, mozognak, élnek – mondotta. Mint művészetek iránt érdeklődő diákot, őt is megfogta Bognár tanár úr művészvilága. Ma is bánja, hogy nem tudta annak idején megvenni egyik képét sem. Arról is említést tett, hogy pl. a „Bakonyi betyár halála” c. zománccfestmény most a Csikász galériában van Veszprémben. A Laczkó Dezső Múzeum és a Veszprém TV munkatársai közös produkcióban filmet is készítettek a művész-tanár munkásságáról.

Kováts Péter hegedűművész (szintén mint tanítvány) az évfordulás megemlékezés utolsó akkordjaként egy hegedűszóval fejezte ki tiszteletét a grafikusművész emléke előtt.

Asztalos István lovassys tanártársa, Veszprém város alpolgármestere így emlékezett az ünnepi évforduló kapcsán Bognár Zoltánra:

„A művész, akinek emlékét e terem falain látható művei őrzik, hosszú éveken át a Lovassy László Gimnázium tanára volt. Csendes, mélységes belső békét sugárzó személyiségéről ma már csak kevesen őrzünk eleven emléket. Szálas, mackós termetét régen nem látjuk már fel-felbukkanni az iskola folyosóin, szakállal övezett arcában már régen nem pillant ránk figyelő, okos, szelíd tekintete. Óráit, tanári életművét nem kísérte lárma. Tanárnak póztalan volt, mint ahogyan művésznek is az. Csendesen, szemlélődve üldögélt a nagytanári pipaszagú szegletében, ott, ahol ma a gazdasági iroda van. Nem kereste a társaságot, asztala mégis vendégváró hely volt, ahová bátran leülhetett bárki egy-egy bensőséges disputára.

Tudtuk róla, természetesen tudtuk, hogy művész, de a maga hírért soha nem terjesztette közöttünk. Nem voltak pózai, csendes méltósággal viselte a tehetséget, a hírt is, ami személyét övezte. Nem szerénység volt ez, inkább a dolgok belső rendje. Bognár Zoli bácsiban tisztán, elrendezetten élt a világ, és ebben a világban tisztán, görcsök és szorongások nélkül látta önmagát. Művész volt, ahogyan más ács, juhász vagy repülő: úgy hozta létre képeit, ahogyan mi lélegzetet veszünk. Ez adta meg emberi akaratának szilárd szerkezetét, ezért nem volt szüksége pózokra sem. A művész-lét verejtékes munkával ápol

külsőségeit csendes, szinte gőgös gesztussal hártotta el magától. Tehette: művész volt, nem kellett tehát a nap minden percében művésznak látszania.

Képei szűkszavú, bölcs megjegyzések az ember nevű lény különös természetéről, és egy világról, mely túl van az ember nevű lény különös természetén, és bizonyos értelemben afölött lebeg. Híres portréi esszék. Arcvonásnál többet, személyiséget, sőt sorsot mutatnak, az igaznál többet, a valódit. A fecsegő felszín helyett a mély hallgat tőről metszett arcainak ráncaiban. És tulajdon ráncai, tulajdon tőről metszett arca, a maga sorsán átszűrt sorsok a pipafüst tűnődő, hallgatag gomolyában.

Képei másrészt olyanok, mint egy tündéri mitológia illusztrációi. E mitológiában benne van minden, ami emberi, ami elmondásra érdemes. Egy valami nincsen benne. Az ő mitológiájából hiányzik a Gonosz. Eltréfál, elkomázik még a halállal is, mert az ő elrendezett világában a halál helyénvaló, a halálnak dolga van, és jól megteszi a dolgát. A Gonosznak azonban nem enged. Az ősi derű mellől csendes hunyorítással kipingálta, éles késsel és éles elmével kimetszette az ősi rettenetet.

Gyermeki lélek, egy gyermeki világ óre. Csudás felnőtt, nagyszerű emlék, nagyszerű ígéret. Hogy egyszer talán mi is – mint ő -, egy Gonosz nélkül való világ szelíd illusztrációi leszünk.”